

Sygn. akt I C 871/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Agnieszka Hreczańska - Cholewa

Protokolant Robert Purchalak

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w J.

przeciwko T. D.

o zapłatę I. zasądza od pozwanej T. D. na rzecz strony powodowej (...) sp. z o.o. w J. kwotę 47 721 zł 32 gr (czterdzieści siedem tysięcy siedemset dwadzieścia jeden złotych trzydzieści dwa grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 02.10.2009 r. do dnia zapłaty; II. dalej idące powództwo oddala; III. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 3 084,08 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; IV. nakazuje stronie powodowej uiścić na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego we Wrocławiu) kwotę 430,50 zł tytułem brakującej zaliczki na wynagrodzenie biegłego, w części, w jakiej strona powodowa przegrała niniejszy proces; V. nakazuje pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego we Wrocławiu) kwotę 377,66 zł tytułem brakującej zaliczki na wynagrodzenie biegłego, w części, w jakiej pozwana przegrała niniejszy proces.

Sygn. akt I C 871/11

UZASADNIENIE

Pozwem z 07 lipca 2011 r. strona powodowa (...) sp. z o.o. z siedzibą w J. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej T. D. kwoty 102.114 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 54.900 zł od dnia 02.10.2009r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 42.714 zł od dnia 12.10.2009 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazywała, iż strony w dniu 08.07.2009 r. zawarły umowę numer (...), zgodnie z którą powód zobowiązał się do wybudowania budynku gospodarczego oraz budynku sterowni śluzy w ramach budowy Stopnia Wodnego M. na rzece O.. Pozwana zobowiązana była do dostarczania stronie powodowej materiałów niezbędnych do wykonania prac. Z uwagi na okoliczność, że pozwana nie dostarczała na czas zamawianych materiałów, powstały opóźnienia w realizacji prac budowlanych. Strona powodowa wskazywała, że protokołem z 01 września 2009 r. odebrane zostały roboty wykonane przez powodową spółkę w okresie od 09.07.2009 r. do 01.09.2009 r. Łączna wartość robót została określona na kwotę 45.000 zł netto i na taką kwotę powód wystawił fakturę za wykonane prace. Faktura ta jednak nie została zapłacona przez pozwaną. W dalszej kolejności powód wskazywał, że po odbiorze części prac spółka przystąpiła do dalszej budowy. W kolejnym protokole dokumentującym fakt wykonania robót w okresie od 01.09.2009 r. do 12.10.2009 r. wartość wykonanych prac wyceniona została na kwotę 38.700 zł netto. Jednocześnie wezwano pozwaną do odbioru i podpisania protokołu. W dniu 23.10.2009 r. został sporządzony protokół dotyczący odbioru prac żelbetowych. Wszystkie stwierdzone nieprawidłowości zostały poprawione. Powód podkreślał, że do dnia wniesienia pozwu pozwana nie rozliczyła wynagrodzenia wynikającego z umowy z dnia 08.07.2009 r., przysługującego stronie powodowej za wykonane prace.

W odpowiedzi na pozew (k.52) pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że nie uznaje żądania pozwu, kwestionując jego wysokość, która jest znacząco wygórowana i nie wynika z żadnych zaakceptowanych przez pozwaną dokumentów rozliczeniowych. Pozwana podkreślała, iż w związku z nienależytym wykonaniem łączącej strony umowy to powód jest dłużnikiem pozwanej, a jego zadłużenie znacznie przewyższa kwotę dochodzoną pozwem. Z ostrożności procesowej, w przypadku, gdyby Sąd uznał roszczenie strony powodowej za zasadne, pozwana podniosła zarzut potrącenia wierzytelności dochodzonej pozwem z wierzytelnością przysługującą jej wobec powoda w łącznej kwocie 199.696,77 zł z tytułu kary umownej oraz przenoszącego ją odszkodowania uzupełniającego w związku z nienależytym wykonaniem umowy nr (...) z dnia 08 lipca 2009 r., której przedmiotem było wykonanie przez powoda na zamówienie pozwanej określonych robót budowlanych w ramach budowy Stopnia Wodnego M. na rzece O..

Pozwana przyznała fakt zawarcia z powodem umowy nr (...). Podkreślała jednak, iż roboty budowlane objęte tą umową nie zostały przez powoda zrealizowane w przewidzianych terminach, co spowodowało konieczność poniesienia przez nią dodatkowych kosztów, w tym kosztów wynajęcia dźwigu, szalunków, rusztowań. Ponadto opóźnienie po stronie powoda oznaczało, że pozwana zobowiązana do wykonania robót wykończeniowych w budynkach, które miał wybudować powód, nie mogła wywiązać się z ustalonego terminu do 31.10.2009 r. Powyższe naraziło ją na poniesienie dodatkowych kosztów wynajęcia sprzętu i przeprowadzenia robót budowlanych naprawczych. Pozwana wskazała, iż nie zaakceptowała wystawionej przez powoda faktury VAT na podstawie jednostronnego protokołu odbioru robót z dnia 12.10.2009 r., dokonanego wbrew procedurze odbioru określonej w umowie. Dalej pozwana wyjaśniała, iż w trakcie odbioru robót żelbetowych wykonanych przez powoda ujawniło się szereg nieprawidłowości wykonania robót, stanowiących odstępstwa od projektu wykonawczego. Pozwana podnosiła, iż generalny wykonawca inwestycji polegającej na budowie Stopnia Wodnego M. na rzece O. – (...) sp. z o.o., z którym pozwaną łączyła umowa o wykonanie „pod klucz” budynku gospodarczego i budynku sterowni śluzy, w związku z opóźnieniem wykonania prac wystawił notę obciążeniową na kwotę 60.204,56 zł, którą potrącił z wierzytelnością pozwanej wynikającej z faktury VAT nr (...) z dnia 23.12.2009 r. Generalny wykonawca obciążył pozwaną dodatkowo kosztami dzierżawy elementów szalunkowych i serwisu szalunków w wysokości 64.396,92 zł, kosztami wynajmu rusztowań elewacyjnych i elementów rusztowania w wysokości 13.117,89 zł oraz kosztami wynajmu niwelatora samopoziomującego w kwocie 1.505,54 zł. Wymienione koszty zostały przez pozwaną uregulowane. Pozwana wskazywała również, że w związku z niewywiązaniem się przez powoda w terminie z łączącej strony umowy poniosła koszty usług dźwigowych w wysokości 21.606,20 zł. Ogółem wskazane wyżej koszty wyniosły 199.696,77 zł i zdaniem pozwanej wynikają one z opóźnienia po stronie powoda i nienależytego wykonania umowy.

W piśmie procesowym z dnia 11.10.2013 r. (k. 329) pozwana podniosła kolejny zarzut potrącenia wierzytelności dochodzonej pozwem z wierzytelnością przysługującą pozwanej wobec strony powodowej w kwocie 47.709 zł tytułem kary umownej, naliczonej zgodnie z zapisem §9 ust. 1 pkt 1 umowy nr (...) z dnia 08.07.2009 r. Wskazana kara umowna naliczona została za okres od 28.08.2009 r. do 23.10.2009 r., tj. za okres 57 dni opóźnienia w wykonaniu ustalonych prac.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 08 lipca 2009 r. pomiędzy pozwaną T. D. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) a stroną powodową (...) sp. z o.o. z siedzibą w J. została zawarta umowa (...). Na mocy tejże umowy powodowa spółka zobowiązała się wobec pozwanej do wybudowania w stanie surowym budynku gospodarczego oraz budynku sterowni śluzy w ramach zadania inwestycyjnego pod nazwą Budowa Stopnia Wodnego M. na rzece O.. Wykonanie przedmiotu umowy miało nastąpić z materiałów dostarczonych przez zamawiającego (§2 ust.1 umowy). W §3 umowy strony ustaliły, iż rozpoczęcie robót nastąpi w dniu 09.07.2009 r., natomiast zakończenie robót budynku gospodarczego – do dnia 06.08.2009 r., a zakończenie robót budynku sterowni śluzy – do dnia 27.08.2009 r.

Stosownie do §3 ust. 2 umowy podstawę zmiany terminu wykonania przez wykonawcę robót stanowiły następujące okoliczności:

1) zmiana (rozszerzenie) w trakcie realizacji przedmiotu umowy zakresu rzeczowego robót o roboty, których łączna wartość przekraczać będzie 10% wynagrodzenia ryczałtowego przysługującego wykonawcy,

2) wstrzymanie robót objętych tą umową z winy zamawiającego lub innej przyczyny leżącej po jego stronie.

W przypadku zaistnienia wskazanych wyżej okoliczności, nowy termin realizacji robót miał być przez strony negocjowany, przy czym w przypadku wstrzymania robót z przyczyn określonych w §2 ust. 2 pkt 2, okres, o który miał zostać przesunięty termin zakończenia robót nie mógł być dłuższy niż okres wstrzymania robót z winy zamawiającego i w przypadku nieustalenia tego terminu przez strony, w sposób jednostronnie wiążący miał go ustalić zamawiający.

Za wykonanie robót objętych umową wykonawca miał otrzymać wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 83.700 zł netto, powiększone o stawkę VAT (§6 umowy). Zapłata wynagrodzenia należnego wykonawcy miała nastąpić na podstawie faktur częściowych wystawianych nie częściej niż raz w miesiącu, za zakończone elementy robót, przelewem na rachunek wykonawcy. Podstawą wystawienia faktury był podpisany przez przedstawiciela zamawiającego protokół określający zakres robót kwalifikujących się do rozliczenia. Termin płatności wynosił 35 dni od daty przyjęcia i podpisania faktury VAT przez zamawiającego.

Zgodnie z §9 ust.1 pkt 1 umowy, w przypadku opóźnienia w wykonaniu robót, wykonawca miał zapłacić zamawiającemu karę umowną w wysokości 1% wartości umowy za każdy dzień opóźnienia.

(dowód: umowa nr (...) z dnia 08.07.2009 r. wraz z załącznikami k. 10-13)

Zadanie inwestycyjne pod nazwą „Budowa stopnia wodnego M. na rzece O.” realizowane było na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we W.. Generalnym wykonawcą tej inwestycji była spółka (...) S.A. z siedzibą w P., która zleciła realizację robót podwykonawcy (...) sp. z o.o. z siedzibą we W.. Pozwana T. D., w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, realizowała na zlecenie (...) sp. z o.o. roboty polegające na wykonaniu pod klucz budynku sterowni śluzy i budynku gospodarczego. Do wykonania tych robót, w części dotyczącej budowy budynków w stanie surowym pozwana wynajęła spółkę (...) sp. z o.o. z siedzibą w J., z którą zawarła opisaną powyżej umowę nr (...) z dnia 08.07.2009 r. Oprócz strony powodowej, T. D. zatrudniała na przedmiotowej budowie również innych podwykonawców.

(dowód: zeznania świadka J. D. e-protokół rozprawy z dnia 19.06.2012 r. od 00:38:22 do 01:21:13, zeznania świadka T. K. e-protokół rozprawy z dnia 24.04.2012 r. od 00:05:50 do 00:27:47, zeznania świadka K. L. e-protokół rozprawy z dnia 19.06.2012 r. od 00:61:11 do 00:37:15)

W celu realizacji robót konstrukcyjnych przez stronę powodową, pozwana miała dostarczyć wszelkich niezbędnych materiałów i narzędzi. Prace budowlane wykonywane przez spółkę (...) wymagały użycia betonu, szalunków i rusztowań. Na stronie pozwanej ciążył również obowiązek zapewnienia na budowie dźwigu. Beton dowożony był na bieżąco przez generalnego wykonawcę – spółkę (...) S.A., zgodnie z zamówieniami zgłaszanymi kierownikowi budowy z ramienia (...) sp. z o.o. Szalunki dostarczane były przez pozwaną etapami, tj. kolejno do każdej kondygnacji. Na dostarczenie szalunków strona powodowa musiała oczekiwać około tygodnia czasu, co wydłużyło prowadzone przez nią prace. Z uwagi na problemy w zapewnieniu przez pozwaną niezbędnego sprzętu i materiałów budowlanych, materiały te częściowo dostarczała spółka (...), na podstawie uzgodnień z pozwaną.

(dowód: zeznania świadka M. G. e-protokół rozprawy z dnia 03.04.2012 r. od 00:11:03 do 00:16:00, zeznania świadka K. K. e-protokół rozprawy z 03.04.2012 r. od 00:20:52 do 00:26:23, zeznania świadka T. K. e-protokół rozprawy z dnia 24.04.2012 r. od 00:05:50 do 00:27:47, zeznania świadka J. D. e-protokół rozprawy z dnia 19.06.2012 r. od 00:38:22 do 01:21:13, przesłuchanie za stronę powodową J. B. e-protokół rozprawy z dnia 23.10.2012 r. od 00:02:10 do 00:27:20)

W toku realizacji robót budowlanych przez powoda odbyły się dwa spotkania z udziałem przedstawicieli spółki (...) sp. z o.o., J. D., który reprezentował na budowie pozwaną oraz przedstawicieli powodowej spółki, na których m in.

omawiano przyczyny zaistniałych opóźnień w wykonaniu inwestycji. Na spotkaniach tych strona powodowa podnosiła kwestię niedostarczania na czas przez pozwaną materiałów niezbędnych do realizacji prac budowlanych.

(dowód: zeznania świadka T. K. e-protokół rozprawy z dnia 24.04.2012 r. od 00:05:50 do 00:27:47, przesłuchanie za stroną powodową J. B. e-protokół rozprawy z dnia 23.10.2012 r. od 00:02:10 do 00:27:20)

Strona powodowa, wykonując zlecone jej prace budowlane, korzystała z podwykonawców. W trakcie prac budowlanych, związanych z położeniem fundamentów budynków, powodowa spółka dokonała zmiany podwykonawcy, wprowadzając na jego miejsce nową ekipę. Wymiana ekipy budowlanej spowodowała opóźnienia w realizacji robót przez powoda.

(dowód: zeznania świadka T. K. e-protokół rozprawy z dnia 24.04.2012 r. od 00:05:50 do 00:27:47, przesłuchanie za stroną powodową J. B. e-protokół rozprawy z dnia 23.10.2012 r. od 00:02:10 do 00:27:20)

W dniu 01 września 2009 r. pozwana dokonała częściowego odbioru robót wykonanych przez stroną powodową w okresie od 09.07.2009 r. do 01.09.2009 r. w zakresie wykonania stanu surowego budynku gospodarczego o wartości 25.000 zł oraz stanu surowego budynku sterowni śluzy o wartości 20.000 zł, bez ścian i stropu. Na tej podstawie strona powodowa wystawiła fakturę VAT nr (...) z 01.09.2009 r. na kwotę 54.900 zł brutto.

(dowód: protokół odbioru robót z 01.09.2009 r. k. 14, faktura VAT nr (...) z 01.09.2009 r. k. 15)

Z uwagi na niezapłacenie przez pozwaną wynagrodzenia za wykonane prace, odebrane protokolarnie w dniu 01.09.2009 r., strona powodowa pismem z 15.09.2009 r. zwróciła się do bezpośredniego zleceniodawcy T. D., (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. z prośbą o interwencję u pozwanej, celem przyspieszenia rozliczenia wykonanych dotychczas robót.

(dowód: pismo powoda z 15.09.2009 r. k. 18, przesłuchanie za stroną powodową J. B. e-protokół rozprawy z dnia 23.10.2012 r. od 00:02:10 do 00:27:20)

Po zrealizowaniu dalszego etapu robót, strona powodowa sporządziła protokół zakończenia robót obejmujący prace za okres 01.09.2009 r. do 12.10.2009 r. Łączna wartość robót została przez powoda określona na kwotę 38.700 zł netto.

(dowód: protokół zakończenia robót k. 17, przesłuchanie za stroną powodową J. B. e-protokół rozprawy z dnia 23.10.2012 r. od 00:02:10 do 00:27:20)

W odpowiedzi na kierowane przez stroną powodową wezwania do odbioru końcowego wykonanych przez nią robót, pozwana w pismach z 21 i 25 września 2009 r. wezwała stroną powodową do zaniechania naruszeń, polegających na nieprawidłowym korzystaniu z powierzonych jej materiałów budowlanych, braku nadzoru technicznego na budowie oraz nieprawidłowej realizacji robót. W pismach tych pozwana wskazała, iż z uwagi na opóźnienia w realizacji przez spółkę (...) zleconych jej robót, zmuszona jest ponosić dodatkowe koszty wynajmu dźwigu, szalunków i rusztowań, które to koszty powstały z winy strony powodowej. Pozwana kwestionowała nadto część robót wyszczególnionych w protokole, zarzucając iż nie były one objęte zakresem zamówienia.

(dowód: pismo pozwanej z 21.09.2009 r. k. 19, pismo pozwanej z 25.09.2009 r. k. 20)

Pismem z 12.10.2009 r. strona powodowa ponownie wezwała pozwaną do zaakceptowania i podpisania protokołu robót oraz ostatecznego rozliczenia za wykonane prace. Kolejnym pismem z 20.10.2009 r. strona powodowa wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 54.900 zł brutto tytułem wynagrodzenia ujętego w fakturze nr (...) z dnia 01.09.2009 w terminie 3 dni od otrzymania wezwania. W odpowiedzi na powyższe pismo pozwana uznała roboty wykonane przez stroną powodową o wartości 9.000 zł, związane z pracami w budynku gospodarczym, a także wykonanie pozostałej części robót w budynku sterowni. Jednocześnie pozwana wskazała, iż za skutek zaniedbań ze strony powodowej na spornej budowie, spółka (...) zostanie obciążona dodatkowymi kosztami, jakie pozwana musiała ponieść w związku z uprzątnięciem terenu budowy, złożeniem i naprawą szalunków.

(dowód: pismo powoda z 20.10.2009 r. k. 26, pismo z 12.10.2009 r. k. 16, pismo pozwanej z 21.10.2009 r. k.87)

Po zgłoszeniu przez stronę powodową do odbioru wykonanych robót budowlanych, pozwana zleciła geodecie R. O. sporządzenie operatu pomiarowego, celem sprawdzenia pionowości posadowienia ścian wybudowanego przez spółkę (...) budynku. Sporządzony operat geodezyjny z dnia 16 października 2009 r. wykazał wypiętrzenia ścian zewnętrznych ścian żelbetowych, stanowiące odstępnięcia od projektu wykonawczego. Oprócz nieprawidłowości w posadowieniu ścian budynku, ujawniły się różnice w wymiarach poszczególnych stopni schodów.

(dowód: operat pomiarowy k.22, sprawozdanie techniczne k.22v-25, zeznania świadka G. B. e-protokół rozprawy z dnia 24.04.2012 r. od 00:28:30 do 00:45:15, zeznania świadka A. D. e-protokół rozprawy z dnia 24.04.2012 r. od 00:56:16 do 01:11:00, zeznania świadka R. O. e-protokół rozprawy z 19.06.2012 r. od 00:10:15 do 00:15:19, zeznania świadka K. L. e-protokół rozprawy z 19.06.2012 r. od 00:16:11 do 00:37:15)

W dniu 23 października 2009 r. strony przystąpiły do odbioru wykonanych przez powoda robót żelbetowych. W protokole zaznaczono różnice w wymiarach poszczególnych stopni schodów oraz nierówności ścian, które opisane zostały w operacie geodezyjnym z dnia 16.10.2009 r.

Wykonanie robót poprawkowych zostało zlecone przez pozwaną innym podwykonawcom. Wartość robót związanych z usunięciem ujawnionych wad w budynkach wybudowanych przez stronę powodową wyniosła 4.998,38 zł netto.

(dowód: protokół z rozpoczęcia czynności odbiorowych robót żelbetowych z 23.10.2009 r. k. 21, opinia biegłego T. H. wraz z załącznikami k.249-263)

W związku z opóźnieniem w realizacji zadania inwestycyjnego pod nazwą „Budowa Stopnia Wodnego M. na rzece O.”, spółka (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. obciążyła pozwaną T. D., jako podwykonawcę robót budowlanych, karami umownymi za zwłokę w oddaniu przedmiotu łączącej je umowy nr (...) z dnia 30.06.2009 r. na kwotę 60.204,56 zł, które zostały potrącone z wierzytelnością pozwanej o zapłatę wynagrodzenia.

(dowód: nota obciążeniowa z 19.01.2010 r. k. 70, pismo z 06.11.2009 r. k. 27))

Spółka (...) sp. z o.o. obciążyła również pozwaną kosztami dzierżawy elementów szalunkowych i serwisu szalunków w łącznej wysokości 64.396,92 zł. Pozwana poniosła nadto koszty wynajmu rusztowań elewacyjnych w wysokości 13.117,89 zł, wynikające z faktur VAT nr (...) z dnia 27.10.2009 r. na kwotę brutto 6.444,65 zł oraz nr (...) z dnia 30.11.2009 r. na kwotę 6.673,24 zł. Spółka (...) obciążyła dodatkowo pozwaną kosztami wynajmu niwelatora samopoziomującego na kwotę 1.505,54 zł. Pozwana zapłaciła także kwotę 13.066,20 zł za wynajem dźwigu na budowie.

(dowód: pismo pozwanej z 11.05.2010 r. k. 71, pismo (...) sp. z o.o. z 20.05.2010 r. k. 72, faktura VAT nr (...), faktura VAT nr (...) z dnia 30.11.2009 r. k. 78, faktury VAT k.79-85, faktura VAT nr (...) z dnia 06.10.2009 r. k. 76, faktura VAT z 14.09.2009 r. k. 73)

Pismem z 23.03.2011 r. strona powodowa skierowała do pozwanej ostateczne przesądowe wezwanie do zapłaty kwoty 102.114 zł, wynikającego z umowy z dnia 12.07.2009 r.

(dowód: pismo powoda z 23.03.2011 r. k. 29-30)

Wnioskiem z 27 maja 2011 r., złożonym do Sądy Rejonowego w Legnicy pozwana T. D. wniosła o zawezwanie (...) sp. z o.o. do próby ugodowej w sprawie o zapłatę na jej rzecz kwoty 199.686,21 zł tytułem odszkodowania za nienależyte wykonanie przez powodową spółkę umowy nr (...) z dnia 08 lipca 2009 r. Na kwotę tę składały się: koszty wynajmu szalunków – 64.396,36 zł, koszty wynajmu rusztowań – 13.117,89 zł, koszty wynajmu dźwigu we wrześniu 2009 r. – 21.606,20 zł, koszty wynajmu niwelatora – 1.505,54 zł, roboty budowlane naprawcze – 38.865,66 zł, kara umowna naliczona na podstawie §9 umowy – 60.204,56 zł. Ostatecznie między stronami nie doszło do zawarcia ugody.

(dowód: wniosek z 27.05.2011 r. k. 58-60)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie strona powodowa – (...) sp. z o.o. z siedzibą w J. domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanej T. D. kwoty 102.114 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. Dochodzona pozwem należność stanowiła wynagrodzenie za wykonane przez powoda roboty budowlane na podstawie łączącej strony umowy numer (...) z dnia 08 lipca 2011 r.

W odpowiedzi na pozew oraz w dalszych pismach procesowych pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, w szczególności podnosząc zarzut potrącenia wierzytelności dochodzonej pozwem z wierzytelnością pozwanej wobec powodowej spółki z tytułu kary umownej oraz przenoszącego ją odszkodowania uzupełniającego w związku z nienależytym wykonaniem umowy nr (...). Pozwana zarzucała bowiem, iż w związku z opóźnieniami w realizacji prac budowlanych oraz wadliwym wykonaniem budynków przez stronę powodową, zmuszona była ponieść dodatkowe koszty wynajmu dźwigu, rusztowań i szalunków, a nadto została obciążona przez spółkę (...) sp. z o.o., z którą miała zawartą umowę o roboty budowlane, karami umownymi za opóźnienie w oddaniu przedmiotu umowy. W piśmie procesowym z dnia 11.10.2013 r. (k. 329) pozwana dodatkowo podniosła zarzut potrącenia wierzytelności zgłoszonej w pozwie z wierzytelnością przysługującą pozwanej wobec strony powodowej w kwocie 47.709 zł tytułem kary umownej, naliczonej zgodnie z zapisem §9 ust. 1 pkt 1 umowy nr (...) z dnia 08.07.2009 r.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy bezspornym było, że strony łączyła umowa o roboty budowlane nr (...), zawarta w dniu 08 lipca 2009 r. W ramach tejże umowy strona powodowa, jako podwykonawca T. D., zobowiązała się względem pozwanej do wybudowania w stanie surowym budynku gospodarczego oraz budynku sterowni śluzy. Prace te stanowiły część zadania inwestycyjnego pod nazwą „Budowa stopnia wodnego M. na rzece O.”, którego inwestorem był Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we W., zaś pozwana była jednym z podwykonawców. Szczegółowy zakres robót, jakie zostały zlecone stronie powodowej, określony został w załącznikach 1 i 2 do umowy. Za wykonanie robót objętych umową spółka (...) sp. z o.o. miała otrzymać wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 83.700 zł netto, powiększone o stawkę VAT. Zapłata wynagrodzenia należnego wykonawcy miała nastąpić na podstawie faktur częściowych wystawianych za zakończone elementy robót, przelewem na rachunek wykonawcy. Podstawą wystawienia faktury był podpisany przez przedstawiciela zamawiającego protokół określający zakres robót kwalifikujących się do rozliczenia.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego m in. w postaci protokołu odbioru częściowego z dnia 01.09.2009 r. oraz protokołu z dnia 23.10.2009 r., a także z opinii biegłego sądowego T. H., strona powodowa zrealizowała wszystkie zlecone jej prace, objęte zakresem umowy nr (...). Częściowo roboty te zostały odebrane przez pozwaną w dniu 01.09.2009 r., co potwierdza podpisany przez obie strony protokół odbioru, w którym pozwana nie wniosła zastrzeżeń co do jakości i sposobu wykonania prac przez powoda. Wartość zrealizowanych przez powodową spółkę robót, które zostały odebrane przez pozwaną w dniu 01.09.2009 r. wynosiła 45.000 zł netto. Na tej podstawie, (...) sp. z o.o. wystawiła fakturę VAT nr (...) z 01.09.2009 r. na kwotę 54.900 zł brutto, która ostatecznie nie została uregulowana przez pozwaną. W dalszej kolejności należy wskazać, iż pozostałe prace budowlane objęte sporną umową, zostały zgłoszone przez powoda do odbioru w dniu 12.10.2009 r. i wskazana przez spółkę wartość tych prac wyniosła kwotę 38.700 zł netto. Z uwagi na kwestionowane jakości wykonanych robót, pozwana odmówiła podpisania protokołu odbioru tych prac, zlecając jednocześnie geodecie sporządzenie operatu geodezyjnego, na okoliczność ustalenia prawidłowości posadowienia ścian wybudowanego przez spółkę (...) budynku. Ostatecznie prace budowlane wykonane przez stronę powodową zostały odebrane w dniu 23 października 2009 r., co potwierdza sporządzony przez strony protokół odbioru.

Z treści przedłożonego przez pozwaną operatu geodezyjnego oraz korespondencji prowadzonej pomiędzy pozwaną a stroną powodową wynika, iż po wykonaniu przez (...) sp. z o.o. prac budowlanych ujawniły się nieprawidłowości w posadowieniu ścian budynków, stanowiące odstępstwa od projektu wykonawczego, a także różnice w wymiarach poszczególnych stopni schodów wewnątrz budynku. Okoliczności te potwierdzili w swoich zeznaniach świadkowie T.

K., G. B., A. D., K. L. oraz J. D., którzy zgodnie wskazywali, iż wykonany przez stronę powodową budynek żelbetowy miał krzywe ściany, które trzeba było częściowo skuwać, a częściowo nakładać na nie grubszą warstwę izolacji, celem ich wyrównania.

Świadek A. D., który na spornych obiektach wykonywał posadzki, wyjaśniał na rozprawie, iż w trakcie prowadzonych przez niego robót ujawniły się nieprawidłowości w budowie schodów, okazało się, że schody były nierówne i trzeba było je nadmurowywać, aby zniwelować istniejące różnice w wymiarach poszczególnych stopni. Z zeznań wymienionych powyżej świadków wynikało ponadto, iż wszelkie prace naprawcze związane z usuwaniem nieprawidłowości, jakie stwierdzono w konstrukcji budynków wzniesionych przez stronę powodową, realizowane były na dalszych odcinkach budowy, przez inne ekipy podwykonawców. Wartość prac poprawkowych, jakie wyniknęły z błędów leżących po stronie powodowej, określona została przez biegłego sądowego T. H. na kwotę 4.998,38 zł plus VAT. W ocenie Sądu, dokonane przez biegłego wyliczenia, które zobrazowano w kosztorysie stanowiącym załącznik do sporządzonej opinii, zostały dokonane w sposób rzetelny i prawidłowy, a tym samym brak jest podstaw do kwestionowania powyższych ustaleń. Wbrew zarzutom pozwanej wyjaśnić należy, iż biegły T. H., posiada specjalność z zakresu budownictwa ogólnego, co czyni go osobą kompetentną do sporządzenia przedmiotowej opinii. Jednocześnie we wnioskach końcowych opinii biegły stwierdził, iż strona powodowa wykonała całość robót zleconych jej na podstawie umowy nr (...), i przy uwzględnieniu dokonanych robót poprawkowych, prace te zostały dokonane zgodnie ze sztuką budowlaną.

W świetle powyższego, opierając się na treści powołanej opinii biegłego, Sąd uznał, iż stronie powodowej, co do zasady, należy się z tytułu wykonanych na rzecz pozwanej T. D. robót budowlanych wynagrodzenie w kwocie określonej w umowie, tj. 83.700 zł plus VAT, pomniejszone o wyliczoną przez biegłego wartość prac poprawkowych. Ogółem zatem, stronie powodowej przysługuje roszczenie względem pozwanej o zapłatę kwoty 78.701,62 zł powiększonej o VAT, tj. 96.015,97 zł. Źródłem tego roszczenia jest przywołany na wstępie zapis §6 spornej umowy, przewidujący obowiązek zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia ryczałtowego w wysokości określonej w umowie, zaś podstawę prawną tego roszczenia stanowi przepis art. 647 k.c., regulujący wzajemne obowiązki stron umowy o roboty budowlane. Zgodnie z tym przepisem, przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Skoro zatem powodowa spółka wykonała na rzecz pozwanej prace budowlane określone w umowie nr (...), należne jej wynagrodzenie z powyższego tytułu wynosi 96.015,97 zł.

Jakkolwiek strona powodowa w niniejszym procesie wykazała zasadność zgłoszonego roszczenia, to jednak ustalenie jego wysokości wymagało uprzedniego zbadania podniesionych przez pozwaną zarzutów potrącenia wierzytelności dochodzonej pozwem z wzajemnymi wierzytelnościami z tytułu kar umownych i poniesionych przez nią dodatkowych kosztów wynajmu rusztowań, szalunków oraz dźwigu.

Przed przystąpieniem do oceny podniesionych przez pozwaną zarzutów wypada zaznaczyć, że stosownie do treści art. 499 k.c. potrącenie dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie o potrąceniu jest więc czynnością materialnoprawną powodującą - w razie wystąpienia przesłanek określonych w art. 498 § 1 k.c. - odpowiednie umorzenie wzajemnych wierzytelności, natomiast zarzut potrącenia jest czynnością procesową, polegającą na żądaniu oddalenia powództwa w całości lub w części, z powołaniem się na okoliczność, że roszczenie objęte żądaniem pozwu wygasło wskutek potrącenia. Oświadczenie o potrąceniu stanowi zatem materialnoprawną podstawę zarzutu potrącenia. Podkreślić dodatkowo należy, że aby oświadczenie o potrąceniu mogło odnieść łączone z nim skutki umorzenia wierzytelności (art. 498 § 2 k.c.) w momencie jego składania musi wystąpić i trwać stan potrącalności. Mianowicie muszą współistnieć ustawowo określone przesłanki w art. 498 § 1 k.c., a przede wszystkim muszą istnieć wzajemne wymagalne wierzytelności, których przedmiotem są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a które mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem. Oznacza to, że składający oświadczenie o potrąceniu (potrącający) musi w stosunku do swego wierzyciela, posiadać własną, istniejącą

już wierzytelność i wierzytelność ta w dacie potrącenia musi być wymagalna. Wierzytelność ta musi mieć określoną podstawę faktyczną i prawną (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18.10.2013 r., sygn. akt I ACa 531/13, LEX nr 1386147).

Jak już wspomniano powyżej, pozwana T. D. w treści odpowiedzi na pozew zgłosiła do potrącenia wzajemną wierzytelność na kwotę 199.696,77 zł, na którą składały się: wyliczone przez pozwaną koszty robót naprawczych w wysokości 38.865,66 zł, koszty deskowania (szalunków) w wysokości 64.396,92 zł, koszty wynajmu rusztowań we wrześniu i październiku 2009 r. w wysokości 13.117,89 zł, koszt wynajmu dźwigu we wrześniu 2009 r. w wysokości 21.606,20 zł, koszt wynajmu niwelatora w wysokości 1.505,54 zł oraz kara umowna naliczona pozwanej przez generalnego wykonawcę w wysokości 60.204,56 zł.

Odnosnie pierwszej z wymienionych kwot, tj. kosztów robót naprawczych na kwotę 38.856,66 zł, w ocenie Sądu wartość ta została znacząco zawyżona przez pozwaną i nie wynika z żadnych dokumentów, które potwierdzałyby fakt poniesienia kosztów naprawy na taką kwotę. W tym zakresie Sąd poczynił więc ustalenia na podstawie omówionej powyżej opinii biegłego T. H., który oszacował, iż wartość robót poprawkowych wyniosła kwotę 4.998,38 zł netto. O taką wartość należało zatem skorygować należne powodowi wynagrodzenie.

Jak chodzi o koszty wynajmu szalunków na kwotę 64.396,92 zł, zdaniem Sądu należało uznać, iż pozwana nie wykazała powyższego roszczenia tak co do zasady jak i wysokości. Zauważyć bowiem należy, że część faktur mających dokumentować fakt poniesienia powyższych kosztów była nieczytelna i nie sposób odczytać z niej tytułu i wysokości dokonanej zapłaty. Nawet jednak przyjmując, iż pozwana poniosła powyższe wydatki, to wedle Sądu, trzeba mieć na uwadze okoliczność, iż podmiotem wynajmującym szalunki była spółka (...), z którą pozwana miała zawartą umowę podwykonawczą o roboty budowlane. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w żaden sposób nie wynika, kiedy i jaka liczba szalunków została przekazana stronie powodowej. W aktach sprawy brak jest protokołu przekazania szalunków oraz dokumentów potwierdzających zwrot szalunków przez wykonawcę. Dodatkowo zauważyć należy, że strona powodowa zakończyła swoje prace w miesiącu październiku 2009 roku, stąd dalsze faktury, obejmujące koszty wynajmu szalunków za miesiąc listopad, nie mogły zostać uwzględnione. Brak wskazanej dokumentacji, zdaniem Sądu uniemożliwiał obciążenie strony powodowej ogólną kwotą wydatków, poniesioną przez pozwaną, w związku z wynajmem szalunków.

W przekonaniu Sądu, nie można nadto obciążyć strony powodowej całością poniesionych przez pozwaną kosztów wynajmu rusztowań, które również zostały dokonane w ramach wzajemnych rozliczeń między pozwaną a spółką (...) i nie wykazano ich bezpośredniego przełożenia na powodową spółkę. W tym zakresie, w związku z przyznanym faktem opóźnienia strony powodowej, uwzględnieniu mogły podlegać jedynie koszty wynajmu rusztowań ujęte w fakturze z 27.10.2009 r., obejmujące okres, w którym faktycznie powodowa spółka pozostawała na spornej budowie. Dalsza faktura za rusztowania, obejmująca koszty wynajmu za miesiąc listopad, nie kwalifikowała się do potrącenia, wobec nie wykazania związku pomiędzy stwierdzonym opóźnieniem w wykonaniu robót przez (...) sp. z o.o. a powstaniem tych kosztów. W świetle powyższego, Sąd uwzględnił podniesiony przez pozwaną zarzut potrącenia wierzytelności dochodzonej pozwem z wierzytelnością pozwanej o zapłatę kwoty 6.444,65 zł, ujętej w fakturze VAT nr (...) z dnia 27 października 2009 r. (k.77).

Nie podlegała natomiast uwzględnieniu zgłoszona do potrącenia wierzytelność z tytułu kosztów wynajmu niwelatora. Zauważyć trzeba, że pozwana nie przedstawiła protokołu przekazania niwelatora oraz nie wykazała kosztu jego wynajmu (stawki za godzinę, dzień). Na podstawie przedłożonej przez pozwaną faktury, dokumentującej jedynie sam fakt poniesienia kosztów za wykonaną usługę, nie jest nadto możliwe ustalenie, w jakim okresie wynajem niwelatora związany był bezpośrednio z pracami realizowanymi przez powoda i powstałym po jego stronie opóźnieniem w realizacji robót. Pozwana nie wykazała zatem w niniejszym procesie, że w związku z powstałym opóźnieniem, niwelator pozostawał na budowie dłużej, niż było to zakładane, że poniosła z powyższego tytułu dodatkowe koszty, których nie poniosła by wówczas, gdyby powodowa spółka wykonała zleczone jej prace w umówionym terminie. Strona pozwana, domagając się zwrotu kosztów wynajmu niwelatora, musiałaby zatem wykazać, że urządzenie to przez określony czas pozostawało w gotowości do użycia i za ten okres zmuszona była ponieść konkretną należność. Wówczas zachodziłyby

przesłanki do obciążenia tymi kosztami strony powodowej. Sama faktura, z której wynika, że zapłacono za określone usługi, nie jest wystarczająca do obciążenia tymi kosztami strony powodowej.

Poczynione wyżej uwagi pozostają również aktualne w odniesieniu do wierzytelności z tytułu poniesionych przez pozwaną kosztów wynajmu dźwigu. Podkreślić znowu należy, że przedłożenie jedynie faktury potwierdzającej zapłatę za wykonaną usługę nie uzasadnia związku przyczynowego, pomiędzy powstałym po stronie powoda opóźnieniem, a faktem poniesienia przez pozwaną dodatkowych kosztów. Pozwana nie wykazała, że zapłacone przez nią wynagrodzenie nie byłoby poniesione przez nią wówczas, gdyby dźwig ten pracował normalnie, to jest w warunkach terminowej realizacji przedmiotu umowy przez (...) sp. z o.o. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, że osobie, która wynajmowała dźwig pozwana płaciła określoną kwotę wynagrodzenia za gotowość dźwigu do pracy. W aktach sprawy znajduje się tylko i wyłącznie faktura za wykonaną usługę, która i tak zostałaby wykonana, niezależnie od tego, czy strona powodowa była w opóźnieniu, czy też wykonała prace w terminie.

Odnośnie zgłoszonych przez pozwaną do potrącenia wierzytelności z tytułu nienależytego wykonania umowy przez stronę powodową w postaci kar umownych, jakie pozwana musiała uiścić na rzecz generalnego wykonawcy w pierwszej kolejności Sąd uznał, iż nieuzasadnionym było żądanie obciążenia strony powodowej karami umownymi na kwotę 60.204,56 zł, które pozwana musiała zapłacić spółce (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. z tytułu opóźnienia w realizacji łączącej ją z ww. spółką umowy o roboty budowlane. Dokonując oceny podniesionego zarzutu potrącenia w tym zakresie Sąd przede wszystkim miał na uwadze, iż strona powodowa może odpowiadać jedynie za własne opóźnienie, stąd nieuprawnionym jest obciążanie jej skutkami opóźnienia, jakie leżało po stronie pozwanej. Dalej należy zauważyć, że pozwana nie złożyła do akt umowy wiążącej ją ze spółką (...) sp. z o.o., zaś z noty obciążeniowej z dnia 19.01.2010 r. (k. 70) wystawionej przez spółkę (...) nie wiadomo, za jaki okres została naliczona kara umowna. Dokument ten ma bardzo ogólną treść, z której nie sposób wywnioskować w jakim stopniu opóźnienie w realizacji robót przez stronę powodową mogło przesunąć roboty realizowane przez pozwaną. Zauważyć w tym miejscu należy, iż łącząca pozwaną ze spółką (...) sp. z o.o. umowa obejmowała szerszy zakres prac, niż został zlecony powodowi, albowiem dotyczyła również wykończenia budynków wzniesionych przez stronę powodową. Prace te zlecane były przez pozwaną innym podwykonawcom, co do których nie sposób stwierdzić, czy realizowali oni prace w uzgodnionym terminie. Opierając się na zaofiarowanych przez pozwaną dowodach Sąd nie mógł zatem ustalić, w jakim zakresie opóźnienie stwierdzone u strony powodowej „przełożyło się” na opóźnienie po stronie pozwanej z tytułu realizacji robót zleconych na podstawie umowy zawartej ze spółką (...) sp. z o.o. Z tych też względów należało więc uznać, iż pozwana nie wykazała, by przysługiwała jej wierzytelność względem powoda na kwotę 60.204,56 zł, tytułem poniesionych przez nią kar umownych.

Co do zasady, w ramach podniesionego zarzutu potrącenia, uwzględnieniu podlegała wierzytelność pozwanej wobec strony powodowej z tytułu kar umownych, naliczonych na podstawie §9 ust.1 pkt 1 wiążącej strony umowy o roboty budowlane nr (...). Zgodnie z treścią powyższego zapisu, w przypadku opóźnienia w wykonaniu robót, wykonawca obowiązany był do zapłaty zamawiającemu kary umownej w wysokości 1% wartości umowy za każdy dzień opóźnienia.

Jak wynika z treści pisma procesowego z dnia 11.10.2013 e. (k. 329), strona pozwana zgłosiła do potrącenia wierzytelność z tytułu kar umownych w łącznej w kwocie 47.709 zł naliczonych za okres od 28.08.2009 r., tj. od dnia w którym zgodnie z umową miało nastąpić zakończenie prac realizowanych przez powoda do dnia 23.10.2009 r., kiedy to strony podpisały protokół odbioru robót. Łącznie zatem strona powodowa domagała się zapłaty kar umownych za okres 57 dni opóźnienia w wykonaniu ustalonych prac. W toku procesu strona powodowa, wyjaśniając przyczyny zaistniałego opóźnienia, powoływała się na niedostarczanie na czas materiałów budowlanych przez pozwaną, co znacząco wydłużało proces realizacji zleconych jej robót. W ocenie Sądu powołane okoliczności częściowo zostały wykazane przez stronę powodową w postępowaniu dowodowym. Jak wynika bowiem z zeznań świadka T. K., który na spornej budowie pełnił funkcję kierownika budowy z ramienia spółki (...) sp. z o.o., przez okres tygodnia czasu strona powodowa musiała oczekiwać na dostarczenie przez pozwaną szalunków, co o taki okres wstrzymało i wydłużyło wykonywane przez nią roboty budowlane. Powyższe okoliczności znajdują również potwierdzenie w zeznaniach świadków M. G. oraz K. W., jednakże osoby te nie potrafiły wskazać konkretnie okresu oczekiwania na materiały czy też dźwig, którego dostępność na budowie, była przez stronę powodową kwestionowana. Opierając się na zeznaniach

powołanych wyżej świadków, które Sąd ocenił w całości jako wiarygodne, ostatecznie Sąd przyjął, iż opóźnienie strony powodowej związane z okresem oczekiwania na dostarczenie materiałów, jest opóźnieniem niezawinionym, które wyłącza możliwość naliczania za ten okres kar umownych. Z tych względów Sąd ustalił, iż strona powodowa pozostawała w opóźnieniu przez okres nie 57 lecz 50 dni, albowiem, skoro zgodnie z umową, po stronie pozwanej leżało dostarczenie wszelkich materiałów i narzędzi, to opóźnienie w ich dostarczeniu nie może być doliczone do okresu zwłoki w realizacji umowy, od której naliczane są kary umowne.

Uwzględniając powyższe okoliczności Sąd wyliczył, iż pozwanej T. D. przysługuje wzajemna wierzytelność z tytułu kar umownych w łącznej kwocie 41.850 zł (50 dni x 837 zł, tj. 1% wynagrodzenia umownego dziennie). Powyższa należność została zatem skutecznie potrącona przez pozwaną z wierzytelnością dochodzoną niniejszym pozwem.

Reasumując poczynione rozważania Sąd zasądził od pozwanej T. D. na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w J. kwotę 47.721,32 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 02.10.2009 r. do dnia zapłaty (pkt I. sentencji wyroku). Zasądzona kwota stanowi należne stronie powodowej wynagrodzenie za wykonane na rzecz pozwanej roboty budowlane, pomniejszone o wartość robót poprawkowych wyliczoną przez biegłego oraz pomniejszone o kwoty uwzględnionego przez Sąd zarzutu potrącenia wierzytelności pozwanej z tytułu poniesionych przez nią kosztów wynajmu rusztowań na kwotę 6.444,65 zł oraz kar umownych za opóźnienie w realizacji spornej umowy na kwotę 41.850 zł.

Dalej idące powództwo podlegało oddaleniu (punkt II. sentencji wyroku).

Rozstrzygnięcie o kosztach zapadło na podstawie art. 100 k.p.c. Ostatecznie żądanie strony powodowej zostało uwzględnione w 46,73 % i w takim też stosunku Sąd rozdzielił między stronami koszty procesu. W niniejszej sprawie strona powodowa poniosła koszty opłaty sądowej w kwocie 5106 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3617 zł oraz uiszczała zaliczkę na wynagrodzenie biegłego w kwocie 2000 zł. Ogółem zatem strona powodowa poniosła koszty procesu na kwotę 10.723 zł, a zatem od strony pozwanej przysługiwała jej kwota 5010,85 zł (46,73% x 10.723 zł). Pozwana natomiast poniosła koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3617 zł, które po uwzględnieniu procentowego wyniku sporu, należały się pozwanej w kwocie 1926,77 zł (3617 zł x 53,27 %). Po zróżnicowaniu wyliczonych powyżej kwot Sąd zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 3.084,08 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt III. sentencji wyroku).

W punktach IV i V sentencji wyroku Sąd, stosownie do wyniku sprawy, obciążył strony obowiązkiem uiszczenia brakującej zaliczki na wynagrodzenie biegłego, nakazując uiszczenie stronie powodowej na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Okręgowego we Wrocławiu z powyższego tytułu kwoty 430,50 zł, a pozwanej kwoty 377,66 zł.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.